EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

10. november 2005 *

Kohtuasjas C-432/03,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. oktoobril 2003,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: A. Caeiros, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Portugali Vabariik, esindaja: L. Fernandes, keda abistas advokaat N. Ruiz, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: portugali.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud K. Schiemann, N. Colneric, K. Lenaerts (ettekandja) ja E. Juhász,

kohtujurist: L. A. Geelhoed,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 9. juuni 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 8. septembri 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagis Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Portugali Vabariik ei võtnud 7. augusti 1951. aasta dekreetseaduse nr 38/382 (*Diário do Governo*, I seeria, nr 166, 7.8.1951, lk 715; edaspidi „dekreetseadus") alusel vastu võetud linnaehitiste üldeeskirjade (Regulamento Geral des Edificações Urbanas) artikli 17 kohase teistest liikmesriikidest imporditud polüetüleentorude tunnustamismenetluse käigus arvesse nende liikmesriikide poolt väljastatud tunnustussertifikaate ega teatanud sellisest meetmest komisjonile, rikkus Portugali Vabariik EÜ

artiklitest 28 ja 30 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse 3052/95/EÜ, millega kehtestatakse informatsiooni vahetamise kord selliste siseriiklike meetmete kohta, millega kaldutakse kõrvale ühenduse territooriumil kaupade vaba liikumise põhimõttest (EÜT L 321, lk 1; ELT eriväljaanne 13/15, lk 427), artiklist 1 ja artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

2 Nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiivi 89/106/EMÜ ehitustooteid puudutavate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1989, L 40, lk 12; ELT eriväljaanne 13/09, lk 296), muudetud nõukogu 22. juuli 1993. aasta direktiiviga 93/68/EMÜ (EÜT L 220, lk 1; ELT eriväljaanne 13/12, lk 173; edaspidi „direktiiv 89/106"), kohaldatakse selle artikli 1 lõike 1 kohaselt ehitustoodetele niivõrd, kuivõrd sama direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud ehitistele esitatavad olulised nõuded neid puudutavad.

3 Direktiivi 89/106 artikli 1 lõike 2 kohaselt tähendab „ehitustoode" käesoleva direktiivi tähenduses „toodet, mis on toodetud püsivaks paigaldamiseks ehitisse, sealhulgas nii hoonetesse kui rajatistesse".

4 Nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 1 osutatud tooteid, mis on kavandatud kasutamiseks ehitistes, võib viia turule ainult juhul, kui nad on kõlblikud otstarbekohaseks

kasutamiseks, see tähendab, et neil on sellised omadused, et ehitised, kuhu nad püsivalt paigaldatakse, üles pannakse, kasutatakse või monteeritakse, vastavad õige projekteerimise ja ehitamise korral artiklis 3 osutatud olulistele nõuetele, kui selliste ehitiste kohta kehtivad selliseid nõudeid sisaldavad õigusnormid.

5 Direktiivi artikli 3 lõige 1 sätestab, et ehitiste suhtes kohaldatavad olulised nõuded, mis võivad mõjutada toote tehnilisi omadusi, on sätestatud eesmärkidena I lisas. Nimetatud nõuded käsitlevad teatavaid ehitiste omadusi, mis puudutavad mehhaanilist vastupidavust ja stabiilsust, tuleohutust, hügieeni, tervist ja keskkonda, ohutust kasutamisel, kaitset müra eest, energiasäästlikkust ja soojapidavust.

6 Direktiivi 89/106 artikli 4 lõike 1 tähenduses nimetatakse „tehnilisteks kirjeldusteks" standardeid ja tehnilisi tunnustusi.

7 Nimetatud direktiivi artikli 4 lõige 2 sätestab, et liikmesriigid eeldavad, et tooted on kõlblikud otstarbekohaseks kasutamiseks, kui nad teevad võimalikuks selle, et ehitised, kus neid kasutatakse, tingimusel et viimased on õigesti projekteeritud ja ehitatud, täidavad artiklis 3 osutatud olulisi nõudeid, ning kui sellised tooted kannavad CE-märgist, mis näitab, et tooted vastavad siseriiklikele standarditele, millesse võetakse üle ühtlustatud standardid, Euroopa tehnilisele tunnustusele või lõikes 3 osutatud siseriiklikele tehnilistele kirjeldustele selles osas, kus puuduvad ühtlustatud kirjeldused.

8 Nimetatud lõige 3 lubab liikmesriikidel esitada komisjonile oma siseriiklike tehniliste kirjelduste tekstid, mis nende arvates vastavad artiklis 3 osutatud olulistele nõuetele,

et komisjon teavitaks liikmesriike tehnilistest kirjeldustest, mille puhul eeldatakse vastavust olulistele nõuetele.

9 Direktiivi 89/106 artikli 6 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Liikmesriigid ei takista käesoleva direktiivi sätetele vastavate toodete vaba liikumist, turuleviimist ega kasutamist oma territooriumil.

Liikmesriigid tagavad, et riigiasutused või eraõiguslikud asutused, kes tegutsevad avaliku ettevõtjana või avalik-õigusliku asutusena monopoolse seisundi tõttu, ei kehtesta eeskirju ega tingimusi, mis takistavad selliste toodete otstarbekohast kasutamist.

2. Kuni II ja III peatükis osutatud Euroopa tehnilised kirjeldused ei sätesta teisiti, lubavad liikmesriigid siiski viia oma territooriumil turule tooteid, mis ei ole reguleeritud artikli 4 lõikega 2, kui need vastavad asutamislepinguga kooskõlas olevatele siseriiklikele sätetele. [...]".

10 Direktiivi artikkel 16 sätestab:

„1. Kui toote kohta puuduvad tehnilised kirjeldused, nagu on määratletud artiklis 4, loeb sihtliikmesriik üksikjuhtumitel, taotluse korral, toote olevat vastavuses kehtivate siseriiklike sätetega, kui nad vastasid tootjaliikmeriigis volitatud asutuse poolt läbiviidud katsetele ja kontrollile vastavalt sihtliikmesriigis kehtivatele või selle liikmesriigi poolt võrdväärseks tunnustatud meetoditele.

2. Tootjaliikmesriik teatab sihtliikmesriigile, kooskõlas kelle sätetega viiakse läbi katsed ja kontroll, asutuse, kelle ta kavatseb määrata selleks otstarbeks. Sihtliikmesriik ja tootjaliikmesriik annavad teineteisele kogu vajaliku informatsiooni. Selle infovahetuse lõpetamisel kinnitab tootjaliikmesriik selliselt määratud asutuse. Kui liikmesriigil on kahtlusi, põhjendab ta oma seisukohti ja teavitab sellest komisjoni.

3. Liikmesriigid tagavad, et määratud asutused annavad üksteisele kogu vajaliku abi.

4. Kui liikmesriik tuvastab, et volitatud asutus ei teosta katseid ega vii läbi kontrolli nõuetekohaselt vastavalt siseriiklikele sätetele, teavitab ta sellest liikmesriiki, kus vastav asutus on selleks volitatud. See liikmesriik teatab informeerinud liikmesriiki rakendatud abinõudest mõistliku aja jooksul. Kui informeerinud liikmesriigi arvates ei ole rakendatud abinõud piisavad, võib ta keelustada kõnealuse toote turuleviimise ja kasutamise või kehtestada tootele eritingimused. Ta teatab sellest teistele liikmesriikidele ja komisjonile."

11 Otsuse nr 3052/95 artikkel 1 sätestab:

„Kui liikmesriik takistab teatava teises liikmesriigis seaduslikult toodetava või turustatava tootemudeli või -liigi vaba liikumist või turuletoomist, teatab ta sellest komisjonile, kui selle meetme otseseks või kaudseks tulemuseks on:

— toodete üldine keelustamine,

— toodete turule mittelubamine,

— kõnealuse tootemudeli või -liigi muutmine enne selle turuletoomist või seal hoidmist

või

— toodete turult kõrvaldamine."

12 Otsuse nr 3052/95 artikli 3 lõige 2 sätestab, et seda teatamise nõuet ei kohaldata muu hulgas meetmete suhtes, mis on võetud ainult vastavalt ühenduse ühtlustamismeetmetele ja meetmete suhtes, millest teatatakse komisjonile erisätete alusel.

13 Otsuse artikli 4 lõiked 1 ja 2 sätestavad, et artiklis 1 osutatud teatamise viis peab olema piisavalt üksikasjalik, selge ja arusaadav ning et asjaomane informatsioon edastatakse 45 päeva jooksul alates artiklis 1 viidatud meetme võtmise kuupäevast.

Siseriiklikud õigusaktid

14 Dekreetseaduse artikli 17 kohaselt peab selliste uute materjalide või ehitusvõtete kasutamiseks, mille kohta puuduvad ametlikud kirjeldused või küllaldane kasutamiskogemus, saama eelnevalt riiklike ehitustööde ministeeriumi riikliku rajatiste laboratooriumi (*Laboratório Nacional de Engenharia*, edaspidi „LNEC") seisukoha.

15 Riiklike ehitustööde ministeeriumi 2. novembri 1970. aasta määruse (*Diário do Governo*, II seeria, nr 261, 10.11.1970, lk 7834) ja 7. aprilli 1971. aasta määruse (*Diário do Governo*, II seeria, nr 91, 18.4.1971, lk 2357) kohaselt võib veevarustussüsteemides kasutada vaid plastikmaterjale, mida LNEC on tunnustanud.

Kohtueelne menetlus

16 Komisjon sai 2000. aasta aprillis kaebuse, mille esitas Portugali ettevõtja, kellele kontrolliasutus äriühing Empresa Pública de Águas Livres de Lisboa SA (edaspidi „EPAL") ei andnud vajalikku luba Itaaliast ja Hispaaniast imporditud polüetüleenist PEX-torude paigaldamiseks hoone torustikku, kuna LNEC ei olnud neid torusid

tunnustanud. Taotluse esitanud ettevõtja pöördus seejärel LNEC poole, et saada olemasolevate välismaiste sertifikaatide kohta vastavustunnistus.

17 LNEC teatas 26. mai 2000. aasta kirjaga taotluse esitanud ettevõtjale, et tema taotlus Istituto Italiano dei Plastici (edaspidi „IIP") väljastatud sertifikaadi vastavuse tunnustamiseks jäeti rahuldamata, kuna viimane ei ole Euroopa Tehnilise Tunnustuse Organisatsiooni (edaspidi „EOTA") ega muude organisatsioonide liige, kellega LNEC on sõlminud kõnealuses valdkonnas koostöölepingu.

18 Komisjon teatas 12. septembri 2000. aasta märgukirjaga Portugali Vabariigile, et kuna viimane nõudis teistest liikmesriikidest imporditud polüetüleentorude suhtes dekreetseaduse artikli 17 kohaselt tunnustamismenetluse läbiviimist, võtmata arvesse nende teiste liikmesriikide poolt väljastatud tunnustussertifikaate, ning ei teavitanud komisjoni sellisest meetmest, rikkus Portugali Vabariik EÜ artiklitest 28 ja 30 ning otsuse nr 3052/95 artiklist 1 ja artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.

19 Kuna komisjon ei olnud rahul Portugali ametiasutuste esitatud vastusega, saatis ta neile 16. mail 2001 põhjendatud arvamuse, kutsudes neid võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.

20 Kuna komisjoni Portugali ametiasutuste vastus ei rahuldanud, esitas ta käesoleva hagi.

Hagi

Esimene väide, mis on tingitud EÜ artiklite 28 ja 30 rikkumisest

Poolte argumendid

21 Kõigepealt märgib komisjon, et kuigi kõnealustele torudele ei kohaldata direktiivi 89/106 artikli 4 tähenduses ühtlustatud standardeid, on need direktiivi tähenduses „ehitustooted". Mis puudutab direktiivi artiklis 16 ette nähtud erimenetlust, siis käesoleval juhul seda ei kohaldata, kuna esiteks puuduvad nende torude kohta Portugali tehnilised kirjeldused ja teiseks ei ole asjaomastes liikmesriikides kehtivad sertifitseerimise ja tunnustamise meetodid ühesugused ega võrdväärsed. Nendele torudele Portugalis kohaldatavat korda tuleb seega analüüsida EÜ artiklitest 28 ja 30 lähtudes.

22 Tegelikult kujutab teistest liikmesriikidest imporditud polüetüleentorude kasutamise tunnustamismenetlus, mis tuleneb dekreetseaduse artiklist 17, koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meedet. Portugali ametiasutused ei ole esitanud põhjendusi, miks kõnealuste torude kasutamine ei taga samasugust inimeste elu ja tervise kaitset, nagu tagataks Portugali õigusnormidega.

23 Vastavalt kaupade vaba liikumist käsitlevale kohtupraktikale on Portugali ametiasutused kohustatud võtma arvesse sertifikaate, mille on väljastanud teiste liikmesriikide sertifitseerimisorganisatsioonid, mis ei ole küll EOTA liikmed, kuid keda teised liikmesriigid tunnustavad võimelistena kõnealuseid tooteid sertifitseerima. Kui Portugali ametiasutustel puudus piisav teave õigusliku olukorra suhtes, milles IIP oma sertifikaadi väljastas, oleks ta võinud saada selle teabe Itaalia ametiasutustelt.

24 Inimeste elu ja tervise kaitse eesmärgi suhtes oleks pealegi ebaproportsionaalne jätta torud tunnustamata põhjusel, et LNEC annab tunnustuse vaid torustikele.

25 Igal juhul selleks, et eelneva loa andmise halduslik kord oleks põhjendatud vaatamata sellele, et see rikub põhiõigusi, peab see kord põhinema objektiivsetel, mittediskrimineerivatel ja ette teadaolevatel kriteeriumidel nii, et sellega piiritletakse siseriiklike ametiasutuste kaalutlusõiguse kasutamine, et viimased ei kasutaks oma õigusi meelevaldselt.

26 Portugali valitsus rõhutab, et kõnealuste siseriiklike sätetega rakendatakse vaid direktiivi 89/106 artiklit 2, mis kohustab liikmesriike tagama, et ehitustooteid võib turule viia vaid siis, kui nende kasutamine ehitistes, kuhu need on mõeldud, vastab direktiivi I lisas toodud olulistele nõuetele.

27 Arvestades, et kõnealustele torudele ei kohaldata ei ühtlustatud standardeid ega Euroopa tehnilist tunnustust ega ka ühenduse tasandil tunnustatud tehnilisi kirjeldusi, on Portugali Vabariigil õigus nõuda nende suhtes dekreetseaduse artiklis 17 ette nähtud tunnustamismenetluse kohaldamist.

28 Mis puudutab direktiivis 89/106 käsitletud tooteid, siis väljendub põhimõte, mille kohaselt liikmesriik ei tohi nõuda katseid või kontrolli, kui need on juba teises liikmesriigis läbi viidud, muu hulgas nimetatud direktiivi artiklis 16 ette nähtud vastavuse kontrolli erimenetluses. Käesoleval juhul ei ole tootjariik Itaalia seda menetlust järginud.

29 Kuna LNEC ei saanud teha koostööd IIP-ga, ei saanud ta, ilma et olnuks oht rikkuda direktiivi 89/106 artiklit 16, tunnustada torusid pelgalt IIP väljastatud sertifikaadi alusel. Sertifikaadi tunnustamine sellises olukorras tooks kaasa ükskõik millise asutuse väljastatud ükskõik millise sertifikaadi tunnustamise, olenemata mis tahes tagatisest asjaomaste toodete omaduste ja kontrollimehhanismi tegelikkuse ja piisavuse osas.

30 Lõpuks ei loo kord, mis põhineb torustike vastavuse kontrollil, Portugali ja teiste liikmesriikide vahelisele torude kaubandusele tingimata märkimisväärsemaid tõkkeid kui üksikute torude tunnustamise kord. Ehitiste ohutust ei saa tagada vaid üksikute torude kontrolliga.

Euroopa Kohtu hinnang

31 Enne kui uurida dekreetseaduse artikli 17 alusel kohaldatava tunnustamismenetluse kooskõla EÜ artiklitega 28 ja 30, tuleb kontrollida, nii nagu rõhutab Portugali Vabariik, kas seda menetlust kohaldades toimiti vaid vastavalt direktiivist 89/106 tulenevatele kohustustele.

32 Direktiivi 89/106 põhieesmärk on kõrvaldada kaubandustõkked, luues eeldused, mis võimaldavad ehitustooteid ühenduse territooriumil vabalt turustada. Selleks sätestab direktiiv olulised nõuded, millele hooned ja ehitised, milles neid ehitustooteid kasutatakse, peavad vastama ning mida rakendatakse ühtlustatud standarditega ja siseriiklike ülevõtmisstandarditega, Euroopa tehnilise tunnustusega ja ühenduse tasandil tunnustatud siseriiklike tehniliste kirjeldustega. Direktiivi 89/106 artikli 6 lõike 1 kohaselt ei takista liikmesriigid selle direktiivi sätetele vastavate toodete vaba liikumist, turuleviimist ega kasutamist oma territooriumil.

33 Poolte vahel ei ole vaidlust selle üle, et kõnealustele torudele, olenemata sellest, et tegemist on „ehitustoodetega" direktiivi 89/106 tähenduses, ei kohaldata ei ühtlustatud standardeid, direktiivi artikli 4 lõike 2 tähenduses Euroopa tehnilist tunnustust ega ka ühenduse tasandil tunnustatud siseriiklikku tehnilist kirjeldust.

34 Siiski sätestab direktiivi artikli 6 lõige 2 seoses ehitustoodetega, millele ei kohaldata direktiivi 89/106 artikli 4 lõiget 2, et liikmesriigid lubavad nende turuleviimist oma territooriumil, kui need vastavad asutamislepinguga kooskõlas olevatele siseriiklikele sätetele ning seda seni, kuni Euroopa tehnilised kirjeldused ei sätesta teisiti.

35 Direktiiv 89/106 kinnitab, et liikmesriik tohib kehtestada nende ehitustoodete turuleviimisele oma territooriumil, millele ei kohaldata ühtlustatud või ühenduse tasandil tunnustatud tehnilisi kirjeldusi, vaid siseriiklikke sätteid, mis on kooskõlas asutamislepingust tulenevate kohustustega, eelkõige EÜ artiklites 28 ja 30 sätestatud kaupade vaba liikumise põhimõttega.

36 On tõsi, et direktiivi 89/106 artikkel 16 näeb ette erimenetluse, mille kohaselt teisest liikmesriigist pärineva ehitustoote, millel puudub ühtlustatud või ühenduse tasandil tunnustatud tehniline kirjeldus, peab sihtliikmesriik lugema selles liikmesriigis kehtivate sätetega vastavuses olevaks, kui see vastab tootjaliikmesriigi volitatud asutuse poolt läbiviidud katsete ja kontrolli nõuetele vastavalt sihtliikmesriigis kehtivatele või selle liikmesriigi poolt võrdväärseks tunnustatud meetoditele.

37 Selle erimenetluse kohaselt peavad tootjaliikmesriik ja sihtliikmesriik andma teineteisele kogu vajaliku informatsiooni, et tootjaliikmesriik võiks selleks otstarbeks asutuse määrata. Kui liikmesriigil on kahtlusi, põhjendab ta oma seisukohti ja teavitab sellest komisjoni vastavalt direktiivi 89/106 artikli 16 lõikele 2.

38 Direktiivi 89/106 artikkel 16 ei reguleeri siiski olukorda, kus ettevõtja on importinud ehitustoote, mille kohta puuduvad ühtlustatud või ühenduse tasemel tunnustatud tehnilised kirjeldused, kui tootjaliikmesriik ei ole sihtliikmesriigile teatanud asutust, kelle ta selleks otstarbeks määrab või kavatseb määrata.

39 Peale selle ei või nimetatud menetlusega hõlmatud ühe asjaomase liikmesriigi tegemata jätmisega iseenesest õigustada kaupade vaba liikumise piirangut, millega ettevõtja leiab end silmitsi olevat asjaomase toote kasutamisel teises liikmesriigis.

40 Sellest järeldub, et vastupidi Portugali valitsuse väidetule ei välista artiklis 16 ette nähtud erimenetlus seda, et LNEC taolise tunnustusasutuse poolt dekreetseaduse artiklist 17 ja ministeeriumi 1970. aasta ja 1971. aasta määrustest tuleneva menetlusega sarnase tunnustamismenetluse raames teise liikmesriigi tunnustusasutuse väljastatud sertifikaadi vastavuse tunnustamisest keeldumist hinnatakse EÜ artikleid 28 ja 30 silmas pidades.

41 Siinkohal tuleb märkida, et nii toote vastavust ettenähtud kasutusele kinnitava eelneva tunnustuse nõue kui ka teises liikmesriigis väljastatud sertifikaatide vastavuse tunnustamata jätmine samas olukorras piirab importiva liikmesriigi turulepääsemist ning seda tuleb seega pidada koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meetmeks EÜ artikli 28 tähenduses (vt selle kohta 8. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-14/02: ATRAL, EKL 2003, lk I-4431, punktid 62 ja 63).

42 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib sellist meedet õigustada vaid mõne EÜ artiklis 30 loetletud üldise huvi põhjendusega või mõne Euroopa Kohtu praktikas põhistatud imperatiivse nõudega eelkõige tingimusel, et see meede on taotletud eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik eesmärgi saavutamiseks (vt 22. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-390/99: Canal Satélite Digital, EKL 2002, lk I-607, punkt 33; 20. juuni 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-388/00 ja C-429/00: Radiosistemi, EKL 2002, lk I-5845, punktid 40–42 ja 8. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-40/04: Yonemoto, EKL 2005, lk I-7755, punkt 55).

43 Dekreetseaduse artiklis 17 kehtestatud tunnustamismenetluse eesmärk on tagada hoonetes ja ehitistes kasutatavate materjalide ohutus ja seetõttu on selle eesmärk kindlasti ka inimeste tervise ja elu kaitse.

44 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et ühtlustatud eeskirjade puudumisel peavad liikmesriigid otsustama nii selle üle, millisel tasemel nad soovivad tagada inimeste elu ja tervise kaitset, kui asjaomaste toodete turuleviimisele eelneva loa nõuete üle (vt 27. juuni 1996. aasta otsus kohtuasjas C-293/94: Brandsma, EKL 1996, lk I-3159, punkt 11).

45 Liikmesriigi kehtestatud meedet ei saa siiski pidada selliseks, mis ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik eesmärgi saavutamiseks, kui sellega korratakse selles liikmesriigis või teises liikmesriigis muude menetluste raames juba tehtud kontrolli (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Canal Satélite Digital, punkt 36).

46 Nagu Euroopa Kohus on juba pealegi leidnud, siis kuigi liikmesriigil on õigus nõuda teises liikmesriigis juba tunnustatud tootele uuesti kontrolli- ja tunnustamismenetluse kohaldamist, on liikmesriigi ametiasutused siiski kohustatud tegelema ühendusesiseses kaubanduses kontrolli hõlbustamisega. Sellest tuleneb, et neil ei ole vajaduseta õigust nõuda tehnilise või keemilise analüüsi või laboratoorsete katsete läbiviimist, kui sama kontroll ja katsed on teises liikmesriigis juba tehtud ning nende tulemused on nendele ametiasutustele kättesaadavad või neil on taotlusel võimalik neid saada (17. detsembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 272/80: Frans-Nederlandse Maatschappij voor Biologische Producten, EKL 1981, lk 3277, punkt 14; eespool viidatud kohtuotsus Brandsma, punkt 12, ja 17. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-400/96: Harpegnies, EKL 1998, lk I-5121, punkt 35).

47 Range kinnipidamine sellest kohustusest eeldab sellise siseriikliku ametiasutuse aktiivset suhtumist, kes on saanud taotluse tunnustada toodet või seoses sellega tunnustada teise liikmesriigi tunnustusasutuse poolt väljastatud sertifikaadi vastavust. Selline aktiivne suhtumine paneb muu hulgas vastaval juhul kohustusi teise liikmesriigi asutusele ning seda arvestades peavad liikmesriigid tagama, et pädevad tunnustusasutused teevad vastastikust koostööd eesmärgiga lihtsustada menetlusi, mida peab järgima importiva liikmesriigi siseturule pääsemiseks.

48 Käesoleval juhul keeldus LNEC tunnustamast IIP väljastatud sertifikaadi vastavust põhjusel, et see asutus ei olnud EOTA, kuhu LNEC kuulus, liige ning ei olnud LNEC-ga asjaomases valdkonnas sõlminud mingisugust koostöölepingut. Kohtutoimikust nähtub, et LNEC ei taotlenud hagejaks olevalt ettevõtjalt tema valduses olevat teavet, mis oleks LNEC-l võimaldanud hinnata IIP väljastatud sertifikaati ega võtnud sellise informatsiooni saamiseks ühendust IIP-ga.

49 Niisiis, kuna Portugali ametiasutused seadsid dekreetseaduse artikli 17 kohaselt kõnealuste toodete kasutamise eelduseks tunnustamismenetluse, võtmata selle raames arvesse teise liikmesriigi tunnustusasutuse väljastatud sertifikaati, ning ei taotlenud ettevõtjalt või nimetatud asutuselt vajalikku informatsiooni, rikkusid nad teisest liikmesriigist imporditud toote tunnustamise taotluse osas koostöö tegemise kohustust, mis tuleneb EÜ artiklitest 28 ja 30.

50 Mis puudutab konkreetseid nõudeid, mis Portugalis torude tunnustamisele oli kehtestatud ning mis Portugali valitsuse sõnul ületasid tehnilisi nõudeid, millest juhindus IIP, tuleb meenutada, et selleks, et eelneva loa andmise halduslik kord oleks

õigustatud isegi siis, kui see rikub põhiõigusi, peab see igal juhul põhinema objektiivsetel, mittediskrimineerivatel ja ette teadaolevatel kriteeriumidel viisil, millega piiratakse siseriiklike ametiasutuste kaalutlusõiguse kasutamine, et viimased ei kasutaks oma õigusi meelevaldselt (eespool viidatud kohtuotsus Canal Satélite Digital, punkt 35).

51 Niisiis, kuivõrd dekreetseaduse artikkel 17 sätestab vaid, et selliste uute materjalide või ehitusvõtete kasutamiseks, mille jaoks puuduvad ametlikud kirjeldused või küllaldase kasutamise kogemused, peab olema eelnev LNEC luba, ei ole need nõuded juba täidetud.

52 Kohaldades kõnealuste torude suhtes sellist tunnustamismenetlust, nagu on ette nähtud dekreetseaduse artiklis 17, ei järgi Portugali õigusnormid proportsionaalsuse põhimõtet ja on seega vastuolus EÜ artiklitega 28 ja 30.

53 Seega on komisjoni esitatud esimene väide põhjendatud.

Teine väide, mis on tingitud otsuse nr 3052/95 artiklist 1 ja artikli 4 lõikest 2

Poolte argumendid

54 Komisjon märgib, et EPAL-i poolt kõnealuste toodete tunnustamata jätmine LNEC sertifikaadi puudumise tõttu ning LNCE poolt IIP väljastatud sertifikaadi vastavuse tunnustamata jätmine kujutavad koos „meedet" otsuse nr 3052/95 tähenduses, millest oleks seega tulnud talle teatada 45 päeva jooksul alates selle võtmisest.

55 Portugali valitsus väidab vastu, et otsuse nr 3052/95 artikli 3 lõikest 2 tuleneb, et seda teatamise nõuet ei kohaldata meetmete suhtes, mis on võetud ainult vastavalt ühenduse ühtlustamismeetmetele. Niisiis, jättes tunnustamata IIP väljastatud siseriikliku sertifikaadi vastavuse siseriiklikule tunnustusele, täitis Portugali Vabariik vaid direktiivist 89/106 tulenevaid kohustusi.

Euroopa Kohtu hinnang

56 Otsuse nr 3052/95 artikkel 1 peab silmas meetmeid, millega liikmesriik takistab teises liikmesriigis seaduslikult toodetud või turustatud kaupade vaba liikumist.

57 Otsuses nr 3052/95 tähendab „meede" liikmesriigi poolt võetud mis tahes meetmeid, välja arvatud kohtuotsused, mille tagajärjel piiratakse teises liikmesriigis seaduslikult toodetud või turustatud kaupade vaba liikumist, olenemata meetme vormist või asutusest, kes selle võtab (eespool viidatud kohtuotsus Radiosistemi, punkt 68).

58 Kuivõrd EPAL-i ja LNEC poolt dekreetseaduse ja ministeeriumi 2. novembri 1970. aasta ja 7. aprilli 1971. aasta määruste alusel vastu võetud otsuste tegelikuks tagajärjeks nende koosmõjus on kõnealuste torude kasutamise keelamine, tuleb neid pidada „meetmeks" otsuse nr 3052/95 artikli 1 tähenduses.

59 Pealegi, nagu on märgitud eespool punktides 31–35, ei ole tegemist direktiivis 89/106 ette nähtud meetmega. Vastupidi Portugali Vabariigi väidetele ei tehta käesolevale

meetmele teatamise küsimuses erandit otsuse nr 3052/95 artikli 3 lõikes 2 sätestatud korras.

60 Jättes komisjonile sellisest meetmest 45 päeva jooksul teatamata, rikkus Portugali Vabariik seega otsusest nr 3052/95 tulenevaid kohustusi.

61 Järelikult on ka komisjoni teine väide põhjendatud.

62 Arvestades kõiki eespool toodud järeldusi, peab tõdema, et kuna Portugali Vabariik ei võtnud dekreetseaduse artikli 17 kohase teistest liikmesriikidest imporditud polüetüleentorude tunnustamismenetluse käigus arvesse nende liikmesriikide poolt väljastatud tunnustussertifikaate ja ei teatanud sellisest meetmest komisjonile, rikkus ta EÜ artiklitest 28 ja 30 ning otsuse nr 3052/95 artiklist 1 ja artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

63 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Portugali Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Portugali Vabariigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Kuna Portugali Vabariik ei võtnud 7. augusti 1951. aasta dekreetseaduse nr 38/382 alusel vastu võetud linnaehitiste üldeeskirjade artikli 17 kohase teistest liikmesriikidest imporditud polüetüleentorude tunnustamismenetluse käigus arvesse nende liikmesriikide poolt väljastatud tunnustussertifikaate ja ei teatanud sellisest meetmest Euroopa Ühenduste Komisjonile, rikkus Portugali Vabariik EÜ artiklitest 28 ja 30 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 1995. aasta otsuse nr 3052/95/EÜ, millega kehtestatakse informatsiooni vahetamise kord selliste siseriiklike meetmete kohta, millega kaldutakse kõrvale ühenduse territooriumil kaupade vaba liikumise põhimõttest, artiklist 1 ja artikli 4 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.**

2. **Mõista kohtukulud välja Portugali Vabariigilt.**

Allkirjad